

Krytyczne myślenie a ochrona środowiska – na co uważać, dbając o naszą planetę?

Jednym z kluczowych wyzwań XXI w. jest ochrona przyrody i walka ze zmianą klimatu. Elementem troski o środowisko naturalne są działania na rzecz ograniczenia wzrostu średniej globalnej temperatury. W tym celu są podejmowane różne inicjatywy takie jak np. paryjskie porozumienie klimatyczne. Ochrona przyrody to także odbudowa bioróżnorodności, czyli zróżnicowania gatunków żyjących na Ziemi. W tym celu kraje Unii Europejskiej w przyjętej strategii na rzecz bioróżnorodności chcą m.in. zwiększyć powierzchnię chronionych terenów lądowych i morskich, a także przywrócić zdegradowane ekosystemy do 2030 r.

Jak wynika z badani prowadzonych przez Ministerstwo Środowiska, świadomość Polek i Polaków dotycząca gospodarki odpadami, dbaniem o jakość powietrza czy zachowanie środowiska naturalnego jest duża. Zgodnie z sondażem Centrum Badania Opinii Społecznej z 2020 r. **ponad 50 proc.** ankietowanych jest bardzo zaniepokojonych stanem środowiska naturalnego w naszym kraju. Mimo to w mediach społecznościowych nieustannie można natknąć się na dezinformację związaną z klimatem.

Wobec aktualizującej się wiedzy na temat ochrony przyrody jest ważne, aby na bieżąco śledzić informacje na ten temat. W tym tekście postaram się przedstawić kilka z popularniejszych mitów związanych z ochroną środowiska, a także przybliżyć rozwiązania problemów z nimi związanymi.

1. Segregacja odpadów wystarczy, by ochronić środowisko

Jak podaje Bank Światowy, każdego roku ludzkość produkuje **ok. 2 miliardów ton odpadów komunalnych**. Spośród nich **co najmniej 1/3** nie jest składowana w bezpieczny dla środowiska sposób. Widać to na przykładzie produkcji odpadów plastikowych.

Zgodnie ze statystykami ourworldindata.org od 1950 roku **produkujemy coraz więcej plastiku**, a jak podaje OECD, **tylko 9 proc.** tego surowca jest poddawane recyklingowi. To szczególnie istotne w kontekście tego, że porzucony plastik rozkłada się nawet setki lat.

Segregacja i przetwarzanie odpadów muszą odbywać się świadomie, inaczej mogą spowodować szkody. Jednym z przykładów odpadów wymagających specjalnego traktowania są **torebki foliowe**.

Do przetwarzania plastikowych toreb są potrzebne odpowiednie maszyny, a nie każdy zakład recyklingu jest w nie wyposażony. Jak powiedział „Huffington Post” Mark Carpenter z Institute of Scrap Recycling Industries, foliowe torby mogą „zniszczyć sprzęt do recyklingu używany do sortowania materiałów, blokując koła zębate przenośnika taśmowego”. Dlatego należy pamiętać, żeby sprawdzać zasady gospodarowania tego typu odpadem.

Wobec rosnącej ilości śmieci ważna jest nie tylko ich prawidłowa segregacja, ale także zmniejszanie ilości produkowanych odpadów. Jak podaje Bank Światowy, każda osoba produkuje **dziennie ok. 0,74 kilograma śmieci** (choć te wartości wahają się od 0,11 kg do 4,54 kg). W trosce o środowisko warto pamiętać, aby np.

- w trakcie zakupów korzystać z wielorazowych toreb; pozwoli to na ograniczenie liczby foliówek w śmieciach,
- używać wielorazowych pojemników np. na drugie śniadanie lub obiad,
- trzymać resztki po posiłkach w szklanych słoikach zamiast w plastikowych opakowaniach,
- unikać korzystania z jednorazowych sztuczków,
- kupować produkty bez zbędnych opakowań,
- nie kupować niepotrzebnych przedmiotów.

2. Samochody elektryczne rozwiążą problemy z zanieczyszczeniami spowodowanymi przez transport

Co jakiś czas w mediach powraca dyskusja dotycząca samochodów elektrycznych i ich wpływu na środowisko. W ostatnim czasie głos w tej sprawie zabrał m.in. Krzysztof Hołowczyc, który w trakcie występu na Kanale Sportowym powielał szkodliwe mity na temat aut o napędzie elektrycznym. Szerzej ten temat opisaliśmy w jednej z analiz na stronie Demagog.org.pl.

Wbrew temu, co mówią przeciwnicy samochodów elektrycznych, ich negatywny wpływ na środowisko nie jest większy niż samochodów spalinowych. Nawet jeśli ich baterie są ładowane prądem produkowanym z węgla, to wciąż przyczyniają się do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych.

Warto pamiętać, że auta elektryczne nie rozwiązują jednak wszystkich problemów związanych z ochroną środowiska. Jak powiedziała Dana Thompson z University of Leicester dla „Science”, dzisiejsze baterie pojazdów elektrycznych „nie są zaprojektowane do recyklingu”. Ponadto, jak zwracał uwagę prof. Frank Kelly z King’s College London, samochody elektryczne wciąż produkują zanieczyszczenia związane np. ze zużyciem opon.

Rozwiązaniem tego problemu może być publiczny transport zbiorowy. Korzystanie z pociągów, autobusów lub tramwajów pozwala ograniczać negatywny wpływ człowieka na środowisko. Sprawnie działający transport publiczny może mieć duże znaczenie dla zdrowia mieszkańców miast. Autobus lub tramwaj zamiast auta to mniej hałasu i zanieczyszczeń powietrza. Przewóz towarów za pomocą pociągów pozwala zmniejszyć emisję gazów cieplarnianych **o nawet 75 proc.**

3. Ekoubrania rozwiążą problem zanieczyszczenia środowiska spowodowany *fast fashion*

Jak informuje [Earth.org](#), każdego roku jest produkowane ok. 100 miliardów sztuk odzieży. Jednocześnie **prawie 92 milionów ton ubrań** trafia co roku na wysypiska. Oznacza to, że na składowisku co sekundę jest wyrzucany odpowiednik pełnej śmieciarki T-shirtów, bluz itp.

Trend związany z ochroną środowiska dotarł także do marek modowych. Co rusz można natknąć się w sieciówkach na informacje, że dane ubranie powstało z recyklingowanej odzieży albo

z biodegradowalnych materiałów. Tymczasem, jak wynika z raportu *A New Textiles Economy: Redesigning Fashion's Future*, **mniej niż 1 proc.** materiałów używanych do produkcji odzieży jest poddawane recyklingowi ([s. 20](#)).

Rozwiązaniem problemu wpływu produkcji ubrań na środowisko wydaje się zakup odzieży używanej. Jedno z badania przeprowadzonych w 2017 roku wykazało, że wydłużenie cyklu życia ubrań jest korzystne dla środowiska. W przeglądzie 41 publikacji naukowych stwierdzono, że „ponowne użycie tekstyliów i recykling ogólnie zmniejszają wpływ na środowisko w porównaniu ze spalaniem i składowaniem, a ponowne użycie jest bardziej korzystne niż recykling”.

Podsumowanie

Indywidualne działania na rzecz ochrony środowiska mogą przynosić pozytywne efekty. Należy jednak pamiętać, aby nie wpaść w pułapkę łatwych rozwiązań. Marketingowcy mogą wykorzystać naszą chęć czynienia dobra, mając nas produktami reklamowanymi jako ekologiczne. Świadome wybory zakupowe, jak i odpowiedzialnie przeprowadzana segregacja śmieci bądź wybór autobusu zamiast samochodu mogą przyczynić się do ratowania naszej planety.

Autor: **Mateusz Cholewa** - analityk Demagoga od września 2020 roku. Współprowadzący podcastu Demagoga. Specjalizuje się w internetowych oszustwach oraz najdziwniejszych teoriach spiskowych. Wcześniej przez 3 lata był reporterem lokalnego radia w Poznaniu. Tematyką fake newsów interesuje się od czasu studiów. Prywatnie fan gier wideo, dobrych książek i podcastów.

CENTRUM EDUKACJI
OBYWATELSKIEJ

Artykuł „Krytyczne myślenie a ochrona środowiska – na co uważać, dbając o naszą planetę?” powstał w ramach Strategii edukacyjnych działań ekologicznych finansowanej przez Polsko-Amerykańską Fundację Wolności. Przedsięwzięcie jest realizowane przez Centrum Edukacji Obywatelskiej w ramach programu „Szkoła Ucząca Się”.

POLSKO-AMERYKAŃSKA
FUNDACJA WOLNOŚCI

CENTRUM EDUKACJI
OBYWATELSKIEJ

SZKOŁA
UCZĄCA SIĘ

Wydawca:

Fundacja Centrum Edukacji Obywatelskiej

ul. Noakowskiego 10, 00-666 Warszawa

www.ceo.org.pl

Warszawa 2022

Artykuł „Krytyczne myślenie a ochrona środowiska – na co uważać, dbając o naszą planetę?” jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne 4.0 Międzynarodowa. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Fundacji Centrum Edukacji Obywatelskiej. Utwór powstał w ramach Programu „Szkoła Ucząca Się”, realizowanego przez Fundację Centrum Edukacji Obywatelskiej przy wykorzystaniu środków Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności. Zezwala się na dowolne wykorzystanie treści – pod warunkiem zachowania niniejszej informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, posiadanych praw oraz o Programie „Szkoła Ucząca Się”. Treść licencji jest dostępna na stronie: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/legalcode.pl>

Odpowiadaj
na globalne
wyzwania

Centrum Edukacji Obywatelskiej
ul. Noakowskiego 10, 00-666 Warszawa
tel. +48 (22) 875-85-40
e-mail: ceo@ceo.org.pl, www.ceo.org.pl